N°. 12. 1831.

DAGBLAD VAN 'SGRAVENHAGE.

Vrijdag, den 28 Januarij.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Nader verslag *der zitting van Dingsdag, den 25 Januarij.*

Opening ten half twee ure. De notulen worden gelezen en goedgekeurd. Is ingekomen een request van zekeren *de Garde*, te Koch, die zich op nieuw beklaagt wegens een vonnis, te zijnen nadeele gewezen. Hij heeft zich meer dan twintigmalen reeds tot de kamer met dergelijke verzoekschriften gewend. Verzonden naar de commissie tot de petitien.

De heer *Beelaerts van Blokland* verontschuldigt zich wegens zijne afwezigheid, veroorzaakt door ongesteldheid.

Z. Exc. de minister van buitenlandsche zaken heeft het woord, en zegt:

Edel Mogende Heeren!

In de zitting van U Ed. Mog., van den 20 dezer, werd door mij mededeeling gedaan van het protocol der gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland, in hunne bijeenkomst te Londen, van den 9 Januarij. Het antwoord, op hetzelve van wege den Koning gegeven, luidt als volgt:

« De Koning der Nederlanden heeft met genoegen gezien, dat er, bij het protocol van de conferentie der gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruissen en Rusland, van den 9 dezer maand, gepaste maatregelen genomen zijn, om de vijandelijkheden, welke voornamelijk in de omstreken van Maastricht hervat zijn geworden, zonder eenig verwijl te doen ophouden, en de troepen der Belgische opstandelingen dadelijk in de stellingen te doen terug keeren, welke zij den 21 November 1830 bezetteden; maatregelen, die gewettigd zijn geworden door de jegens de vijf Mogendheden aangegane verbindtenis, om de vijandelijkheden te staken.

« Zijne Majesteit vleit zich, dat dezelve Hem de droevige noodzakelijkheid zullen besparen, om tot de ter zijner beschikking staande dwangmiddelen zijne toevlugt te moeten nemen, ten einde zoowel de volkomene vrijheid der gemeenschap met Maastricht in het burgerlijke en militaire te behouden, waarvan Hoogstdezelve voornemens is gebruik te maken, als ook de stellingen, welke op bovengenoemd tijdstip door de Koninklijke troepen bezet waren.

« Het gedeelte van hetzelfde protocol, dat betrekking heeft tot de vaart op de Schelde, heeft bij den Koning geheel verschillende gewaarwordingen opgewekt. Zijne Majesteit zou meenen zijner waardigheid te kort te doen, indien Hoogstdezelve aan de conferentie te Londen vertoogen daarover deed toekomen, dat men de baarblijkelijke schending der wapenschorsing door opstandelingen gelijk gesteld heeft met de behoedende maatregelen van politie en van inwendige veiligheid, welke Hoogstdezelve op de Schelde heeft moeten handhaven.

« Toen Z. M. de goede diensten van Hoogstdeszelfs bondgenooten inriep, om zijne oproerige onderdanen tot hunnen pligt terug te brengen, en de opgekomene moeijelijkheden uit den weg te ruimen, kon Hoogstdezelve voorzeker weinig voorzien, dat de conferentie van Londen het wettig gezag, door de verdragen gewaarborgd, en door de naauwste banden van vriendschap en goede verstandhouding bevestigd, op eene lijn zou stellen met dat van het onwettig bestuur, hetwelk zich in België heeft opgeworpen.

« Maar, ook afgezien van deze gelijkstelling van twee zaken, van zulk eenen geheel verschillenden aard, kan de Koning noch met den vorm, noch met den inhoud van het bedoelde gedeelte des protocols genoegen nemen.

« Immers heeft de bijeenkomst der conferentie, welke het 9de protocol ten gevolge had, een onderwerp behandeld, hetwelk bepaaldelijk met de belangen van het Koningrijk der Nederlanden in verband stond, zonder dat de gevolmagtigden des Konings onmiddellijk daaraan hebben deel genomen; iets, waartoe hun, volgens § 4 van het protocol van Aken, van den 15 November 1818, het regt was voorbehouden.

« Daarenboven was het slechts ten overvloede, dat er te Aken van dit beginsel gewag werd gemaakt: want geene vereeniging van Gevolmagtigden, hoe talrijk ook, en hoe magtig de Staten zijn, welke zij vertegenwoordigen, is bevoegd, om de bijzondere belangen, en die, welke het grondgebied van andere volken betreffen, te regelen. Het is wel zoo, dat de conferentie van Londen op verlangen van den Koning der Nederlanden bijeen gekomen is; maar zulks geschiedde alleen met het doel om de wettige orde in een gedeelte van zijn Rijk te herstellen, en geenszins opdat zijne middelen van verdediging beperkt, of op de onafhankelijkheid der oude Vereenigde Nederlanden inbreuk zou gemaakt worden. Noch het regt der volken en het protocol van Aken, noch het oogmerk, waarmede de conferentie aangelegd was, namelijk, de handhaving van 's Konings regten, gaven dus aan dezelve de bevoegdheid, om het vraagstuk wegens de Schelde te behandelen.

« Wat nu het eigenlijke vraagstuk zelf betreft: bij het protocol van den 4 November werd bepaald, dat de vijandelijkheden van weêrszijden te eenenmale zouden ophouden. Nu heeft de Regering der Nederlanden, na zich met deze bepaling vereenigd te hebben, dezelve met de meeste naauwgezetheid in acht genomen; maar nimmer heeft eene staking van vijandelijkheden, die eenig en alleen de schorsing van alle aanvallende maatregelen ten doel heeft, eene Mogendheid van de bevoegdheid beroofd, om op haar eigen grondgebied hare militaire verdedigingslijnen te handhaven, en voor te komen, dat die door den vijand of onzijdigen worden overschreden; en men kent geen voorbeeld in de geschiedenis, dat er te dien opzigte eenig onderscheid gemaakt is tusschen de vestingen en de landwegen, die er heen leiden, en de rivieren.

« Indien volgens het stuk, onder letter B aan het protocol n°. 2 gehecht, het zoogenaamde voorloopige bestuur van België zich verbonden heeft, om bevelen te geven en de noodige maatregelen te nemen, ten einde alle vijandelijkheden van de zijde der Belgen tegen Holland te doen ophouden, dan bewijzen de gedurige strooptogten der Belgen in Zeeuwsch-Vlaanderen en Noordbraband, maar inzonderheid hunne vijandelijkheden tegen Maastricht, ten baarblijkelijkste, dat zij aan hunne verbindtenissen ongetrouw zijn geweest. Deze feiten, de handelingen, die zij, lijnregt strijdig met den inhoud der protocollen, voortgaan zich te veroorloven, om den opstand in het Groothertogdom Luxemburg te doen voortduren; hunne weigering, om de krijgslieden uit Noordelijke gewesten, die in hunne magt gevallen zijn, terug te zenden, de harde behandeling, die zij aan dezen doen ondergaan; eindelijk, een groot aantal nieuwe voorwaarden, die van den kant der Belgen te berde worden gebragt; en bovenal hun antwoord op het protocol van den 20 December, maken het moeijelijk zich te overtuigen, dat hunne toetreding tot het protocol van den 17 November opregt geweest is. Volgens dat laatste protocol zal men van weêrszijden de bevoegdheid behouden, om te land en ter zee vrije gemeenschap uit te oefenen met het grondgebied, de plaatsen en punten, welke de wederzijdsche krijgsbenden bezetten buiten de grenzen, die, vóór het verdrag van Parys, van den 30 Mei 1814, België van de Vereenigde Nederlanden afscheidden; maar die bepaling is uitsluitend toepasselijk op de afgezonderde punten, die de wederzijdsche krijgsbenden buiten het grondgebied bezetten, zoo als het kasteel van Antwerpen en Venlo. Zij kan in geen geval door de Belgen worden ingeroepen ten behoeve van eene vrije gemeenschap ter zee met de stad Antwerpen, die niet, zoo als Venlo, buiten de grenzen van België ligt. Men verdedigt eene stelling, die geheel onjuist is, als men zegt, dat men reizigers of koopvaarders geweld aandoet, en zoo doende vijandelijkheden pleegt, wanneer men hen alleen belet, om door eene vesting te trekken; of door eene verdedigingslijn op rivieren, die binnen een land gelegen zijn. Eindelijk bevestigt de vermelding, die in het protocol van den 9 Januarij van de tolregten en het regt van onderzoek gemaakt wordt, de waarheid der stelling, dat het hier huisselijke belangen van het Koningrijk der Nederlanden geldt.

« Dien ten gevolge verklaart Zijne Majesteit, na kennis genomen te hebben van de aanvrage der conferentie van Londen, daartoe strekkende, dat den 20 Januarij 1831, en onverschillig of men op dat tijdstip over de beginselen der scheiding al dan niet was overeengekomen, de vrije scheepvaart op de Schelde voor onzijdige vaartuigen en voor die, welke in Belgische havens te huis behooren, volledig zal worden hersteld; zonder andere tolregten of onderzoek, dan in 1814, vóór de vereeniging van België met Holland, vastgesteld waren; alsmede van de verklaring, dat het verwerpen dezer vordering, waartoe men zich overtuigd hield, dat Zijne Majesteit niet aarzelen zou in allen deele toe te treden, door de vijf Mogendheden als eene daad van vijandelijkheid jegens haar zou worden beschouwd, en dat, indien de maatregelen, welke de vrije vaart op de Schelde belemmeren, niet op den 20 Januarij, op de hierboven gemelde wijs, wierden opgeheven, de vijf Mogendheden zich voorbehielden, om zoodanige besluiten te nemen, als zij noodzakelijk zouden achten voor de onverwijlde uitvoering van hare verbindtenissen; dat Hoogstdezelve de uitdrukking « vijandelijkheid" moeijelijk kan overeenbrengen met den uitgedrukten wensch, om voor Europa de zegening van den algemeenen vrede te bewaren, en dat dezelve den gezegden eisch en verklaring der conferentie aanmerkt, als inbreuk makende op zijne souvereiniteit en op de onafhankelijkheid der oude Vereenigde Nederlanden, als strijdig met het regt der volken, en als geheel onvereenigbaar met de gevoelens van vriendschap, welke de vijf Hoven tot hiertoe voor Zijne Majesteit betuigd hebben.

« Intusschen heeft de Koning, in aanmerking nemende dat Europa niet kan verwachten, door de middelen van éénen enkelen Staat, hoe roemruchtig deszelfs jaarboeken ook wezen mogen, den terugkeer tot het ware, en op den verschuldigden eerbied voor de regten van elk volk gegronde stelsel van niet tusschenkomst te zien bewerken, besloten, zich niet tegen de overmagt te verzetten, en, voor het tegenwoordige, te rekenen van den 20 Januarij 1831 af, aanschouwer te blijven van de vaart op de Schelde van onzijdige of in Belgische havens te huis behoorende schepen, onder de stelligste protestatie en voorbehoud, zoo wel voor zoo veel de gezegde scheepvaart zelve betreft, als de regten, welke Zijne Majesteit bevoegd is te heffen van de schepen, die de Schelde zullen bevaren. Dienvolgens heeft Zijne Majesteit gelast, dat van gezegden dag af de uitvoering der maatregelen, welke ten aanzien van de vaart op de Schelde vastgesteld waren, voorloopig zal geschorst worden.

« Daar echter, volgens de bepalingen van het protocol van den 9 Januarij, de intrekking dezer maatregelen wezenlijk afhankelijk en onafscheidelijk is van de stipte uitvoering der verpligtingen, welke de conferentie bij hetzelfde protocol aan het zich noemend voorloopig bestuur van België heeft opgelegd, zoo verklaart Zijne Majesteit, dat dezelve, ingeval deze verpligtingen niet uitgevoerd of later verbroken mogten worden, en ingeval de conferentie mogt dralen met het nemen van maatregelen van geweld, ten einde dezelve te doen eerbiedigen, zich voorbehoudt, om op nieuw en onverwijld van zijn goed regt gebruik te maken, en niet alleen de maatregelen van veiligheid op de Schelde, maar ook de blokkade der zeekust te herstellen; en dat Z. M. zich hetzelfde voorbehoudt voor het ge-

vaî, dat het vaststellen der hoofdgrondslagen van de afscheiding der oude Vereenigde Nederlanden en België, bij welker onmiddellijke regeling Hoogstdezelve zoo veel belang heeft, eenige onvoorziene vertraging mogt ondervinden."

Het laat zich verwachten, Ed. Mog. Heeren, dat zoodanig antwoord, waarin de vaart op de Schelde is verbonden geworden aan het houden van de wapenschorsing door de opstandelingen, aan de vrije gemeenschap met Maastricht en aan de spoedige vaststelling van billijke hoofdvoorwaarden van scheiding tusschen Noord-Nederland en België, zal bijdragen tot bevordering der onderhandelingen, en ik zal mij gelukkig achten, indien ik eerlang mogt worden in staat gesteld, om aan U Edel Mogende den gunstigen uitslag derzelve aan te kondigen.

De minister legt het stuk, dat hij namens den Koning medegedeeld heeft, op het bureau van den voorzitter neder en verlaat de zaal.

De heer *Collot d'Escury* vraagt het woord. Het medegedeelde stuk bevat de afscheiding van Holland en België. Die afscheiding was de wensch der Natie, en wij hebben bij ons voorstel van den 10 November ll. reeds gemeend dien uit te drukken; door de gedane mededeeling is nu dat voorstel doelloos geworden, en ik verklaar thans, zoo voor mij als voor de overige leden, die het met mij hebben voorgedragen, hetzelve in te trekken bij deze.

De heer *Luzac* brengt een meer uitvoerig advijs uit in denzelfden geest. Wij spraken reeds, zegt hij, in *September* ll. voor de *geheele* afscheiding van Holland en België. Dit gevoelen is bij ons steeds levendig gebleven. De bloedige gevechten in België gaven ons vervolgens de innerlijke overtuiging, dat eene vereeniging volstrekt onmogelijk en eene geheele afscheiding der beide landen de wensch van Noord-Nederland is. Die wensch der Natie hebben wij in ons voorstel van den 10 November willen uitdrukken, omdat wij, bij de herlezing van de Koninklijke boodschap, waarbij ons werd aangekondigd, dat wij ons moesten beschouwen als alleen Noord-Nederland te vertegenwoordigen, eene zinsnede ontdekten, die ons deed vermoeden, dat het gouvernement ten aanzien van die geheele scheiding eenigzins anders dacht; want wij lazen daar: « alles in afwach« ting... wat door onze Bondgenooten dienaangaande zal worden beslist." Daaruit zou men kunnen opmaken, dat de Mogendheden ons wel eens weder zouden kunnen vereenigen. Die beslissing der Mogendheden wilden wij liefst voorkomen, omdat daarvan het lot van Noord-Nederland kon afhangen. Die vrees hadden wij, en de uitkomst heeft bewezen, dat zij niet ongegrond was; daarom meenden wij, dat eene ronde verklaring van den kant der regering, dat Noord-Nederland niet verlangde met België, hetwelk zich door de daad afgescheurd had, vereenigd te blijven, noodzakelijk was. Daarom deden wij ons voorstel, hetgeen ons voorkwam nuttig te zijn, om den wensch der Natie uit te drukken. Wij bedoelden geenszins, dat bij de verklaring van scheiding niet tevens gesproken zou worden van de voorwaarden derzelve en van het behouden onzer militaire positien. Maar men heeft van het eerste oogenblik af, dat wij het voorstel deden, zonder ons den tijd te laten tot eene behoorlijke ontwikkeling daarvan, hetzelve aangevallen en in een ongunstig daglicht voorgedragen; men heeft het doen voorkomen als ontijdig; en wat wij daarop ook hebben geantwoord, men is bij dat gevoelen gebleven, en dus mogten wij verwachten, dat ons voorstel door de meerderheid der kamer zou worden verworpen, waarom wij gemeend hebben de discussie van hetzelve tot eenen anderen tijd te moeten uitstellen. Nu is zij niet meer noodig; ons doel is op eene andere, doch eene treurige wijze, bereikt. Wij hadden zoo gaarne die afscheiding uit onze eigene overweging zien geboren worden, en niet ten gevolge van de beslissing der Mogendheden, gelijk nu is geschied. Intusschen heeft men ons nog niets medegedeeld van de voorwaarden waarop, van onze zijde, in die afscheiding wordt toegestemd, en wij weten niets meer dan wij wisten op den 10 November toen wij ons voorstel deden.

De redenaar eindigt met God te danken, dat wij na vijftien jaren opofferingen, weer tot onze oude zelfstandigheid zullen terug keeren, en dat Oud-Nederland weder zal kunnen bloeijen als voorheen.

De heer *van Nes* brengt een zeer uitgebreid advijs uit, waarin hij zijn leedwezen te kennen geeft, dat het voorstel van afscheiding den 10 November in deze vergadering gedaan, toen geen gevolg heeft gehad; hij beweert dat het niet ontijdig was. De uitkomst, zegt hij, heeft ons gevoelen geregtvaardigd. Thans verlangen wij alleen rust door milde en vrijgevige instellingen onder de regering van het Huis *van Oranje*. Hij doet voorts opmerken, dat België zonder publieken geest, zonder kennis van deszelfs ware behoeften, van de eene heerschappij tot de andere is overgegaan; dat het verschil van godsdienstige denkbeelden voornamelijk de verbroedering tusschen de Hollanders en de Belgen heeft belet; en dat de vereeniging der beide landen inzonderheid voordeelig voor België is geweest; dat de verlichting der lagere volksklasse aldaar geen gelijken tred heeft gehouden met den materiëlen voorspoed van dat land. Hier uit ontstond nu het gansch verkeerde denkbeeld, dat België door Holland onderdrukt werd en de ontevredenheid barstte eindelijk in eenen opstand uit. Het bloed dat gestort is, heeft nu eene scheidsmuur tusschen beide landen opgerigt, welke in de eerste jaren niet kan omvergeworpen worden. Wij hebben ons gewapend om onze onafhankelijkheid te verdedigen, maar geenszins om ons weder met België te vereenigen. Wij hebben ons zelve gered, en eene vereeniging met België kan thans niet meer plaats hebben.

De redenaar geeft zijn leedwezen te kennen, dat het voorstel van den 10 November niet is geslaagd. Indien dat ware aangenomen geworden, dan zou men aan de Mogendheden getoond hebben, dat wij niet afhankelijk van derzelver beslissingen zijn, dan had men aan het Huis *van Oranje* den schimp bespaard, om van den troon van België uitgesloten te worden; de wederzijdsche verbittering was dan niet verder aangevuurd; maar de vertegenwoordigers der natie hebben gezwegen. Het bleek toen nog niet, dat men gezind was, om van de kroon van België afstand te doen. Men verwachtte niet, dat de Mogendheden daartoe zouden noodzaken. Men verwachtte niet, dat zij het eerst om haar zelve, het eerst om hare eigen belangen zouden denken, en niet om Nederland.

Het protest van onzen Koning wegens de schending zijner regten moest de zwarigheden nog grooter doen worden en heeft de Mogendheden verbitterd; en van daar het protocol van den 9 Januarij, waarbij de vaart op de Schelde wordt opengesteld; en tegen welk besluit het kleine Noord-Nederlandsche volk zich niet kan aankanten.

De Mogendheden moeten ons behulpzaam zijn in het erlangen van billijke voorwaarden van scheiding. Daarom keurt de redenaar ten hoogste af, dat een half officieel Fransch dagblad (het *Journal de la Haye*), geschreven door een' vreemdeling, die uit onzen naam spreekt, zich zoo hevig uitlaat tegen de conferentie van Londen; het is even als of de vijandschap van België nog niet genoegzaam was. Dit brengt ons op eenen geheel verkeerden weg; dit brengt ons op den rand des afgronds, en zal ons met de Mogendheden in twist doen geraken, daar wij eer moesten trachten dezelve tot vrienden te hebben. Hetgeen nu nog overblijft te doen is, dat wij de best mogelijke voorwaarden bedingen; en daartoe hebben wij de Mogendheden noodig. Dit is in het belang van de Natie en van den Koning, die ik hoop dat geen verder gevolg aan zijn protest zal geven.

De slotsom is, dat onze grondwet behoort te worden gewijzigd naar de omstandigheden, waarin wij ons thans bevinden en daartoe zou het goed zijn, dat onze wensch aan den Koning bij een adres worde te kennen gegeven. De ervaring heeft ons geleerd, dat er meer wijzigingen in de grondwet dan die betrekkelijk de verantwoordelijkheid der ministers noodig zijn. Ik maak geen geheim van mijn bijzonder gevoelen, zegt de redenaar, en geloof dat ook het stelsel van verkiezing voor de vertegenwoordigers der Natie eene wijziging behoort te ondergaan. Een milde en vrijgevige regeringsvorm is hetgeen wij thans noodig hebben. Het is in dezen geest dat ik wensch, dat de mededeeling van het gouvernement door een adres aan den Koning gevolgd worde, opdat men wete dat de vertegenwoordigers der Natie niet beneden hunne roeping zijn gebleven.

De heer *van Alphen* ontwikkelt nog nader de denkbeelden, door de beide vorige redenaars voorgedragen. Het was eene behoefte voor Noord-Nederland te verklaren, dat het eene afscheiding van België verlangde. Maar Oud-Nederland voedt geen haat tegen eenig volk. Het begeert alleen tot zijnen vorigen staat terug te keeren. Wij zijn een stil, eenvoudig en huisselijk volk, zegt de redenaar; wij achten het huisselijk geluk hoog, wij houden niet van praal noch omslag; maar wij verlangen ook onze oude aristocratie niet terug. Hij weidt hierover nog verder uit, en eindigt met hulde toe te brengen aan de eensgezindheid, die thans in Oud-Nederland heerscht en die ons de dagen van onzen ouden roem en onze vorige welvaart terug kan geven.

De heer *Frets* spreekt in eenen gansch anderen geest, dan de leden die tot dus verre het woord hebben gevoerd. Op de mededeeling aan ons gedaan, zegt hij, kan geen ander besluit vallen, dan hetgeen wij reeds bij de eerste mededeeling hebben genomen; wij kunnen dezelve niet tot een onderwerp onzer overwegingen maken, daar de Koning, volgens art. 56 der Grondwet, alleen het bestuur der buitenlandsche betrekkingen heeft, en daar de mededeeling geen eigenlijk voorstel des Konings is, zoo als bij art. 107 der Grondwet bedoeld wordt. Het is ook geene aanspraak van den troon, maar eene eenvoudige mededeeling, welke wij alleen voor kennisgeving behooren aan te nemen. Evenwel, indien men maar het vooruitzigt had, dat het adres in gepaste bewoordingen zou zijn vervat, zou hij er zich niet tegen verzetten. Hij bestrijdt wijders het gevoelen der vorige redenaars wegens het gepaste, het doelmatige en het tijdige van hun voorstel van den 10 November, en zegt, dat de heeren voorstellers zoo veel leed niet kunnen hebben over het lot dat hun voorstel ondergaan heeft, als hij leed heeft dat hetzelve door hen gedaan is, daar het voorstel op wantrouwen was gegrond.

De redenaar is voorts van gevoelen, dat geene scheiding kan worden daargesteld zonder dat men het vooraf eens zij omtrent de voorwaarden van dezelve, en zegt, onder anderen, dat er geene *dissolutie* van het huwelijk tusschen België en Holland, maar alleen eene *separatie* is uitgesproken. Hij beweert voorts, dat hij een goed Vaderlander is, en dat hij zulks getoond heeft in 1813, toen hij de eerste was die te Rotterdam, zijne geboortestad, zich tegen de Fransche overheersching heeft aangekant. Hij treedt hier in de bijzonderheden van hetgeen hij destijds verrigt heeft. Hij verdedigt de regering tegen het gezegde van *de Gerlache*, dat Holland niet anders bedoelde, dan om Antwerpen te gronde te doen gaan; hij prijst den generaal *Chassé*, wegens zijn bombardement van Antwerpen, haalt *Bentham* aan over den ouden tijd, waarin het ook alles zoo fraai niet was, en maakt nog vele andere aanmerkingen, waarvan wij, uit hoofde van den lagen toon tot welken de stem des redenaars dikwijls afdaalde, den waren zin en het regt verband tot het onderwerp in geschil niet altijd hebben kunnen bevatten.

De Voorzitter. Daar moet eenige orde in de beraadslaging heerschen. Ik zal dus vragen of iemand eenige aanmerking heeft over de intrekking van het voorstel op den 10 November, in deze vergadering gedaan.

Niemand heeft daaromtrent eenige aanmerking.

De Voorzitter. Zijn er ook leden die nog verkiezen het woord te voeren over de mededeeling van het gouvernement?

De heer *Sypkens* vraagt het woord. De beraadslaging, zegt hij, is geopend zonder voorwerp. Ik zal niet onderzoeken in hoe verre dit voegzaam zij, maar zal alleen antwoorden op één punt. De waardigheid der kamer en der regering moet niet zonder verdediging worden aangerand. Men heeft gezegd: De kamer heeft gezwegen toen wij het voorstel deden wegens eene stellige verklaring der regering ten aanzien van de scheiding. Ja, wij hebben gezwegen, en te regt hebben wij zulks gedaan. Eene scheiding te verklaren zonder de voorwaarden te kennen, waarop dezelve zou plaats hebben, was ondoenlijk, onmogelijk. Regt wordt niet daargesteld door den eenzijdige wil van eene der partijen. Zonder onderhandeling met de Mogendheden had de regering het regt niet om de scheiding te verklaren. De traktaten verboden haar zulks te doen. De traktaten verpligtten haar tot eene onderhandeling dienaangaande met de Mogendheden. De traktaten kunnen niet dan met onderlinge toestemming verbroken worden. De regering heeft daarom wel gehandeld met zich tot de Mogendheden te wenden, en onderhandelingen met dezelve te openen.

De *Voorzitter* zegt dat, daar het voorstel van den 10 November is ingetrokken, daarvan melding in de notulen zal worden gemaakt.

De heer *van Nes* vraagt het woord, om te antwoorden aan den heer *Frets*. Als men beschuldigd wordt van oproer te prediken dan mag men wel spreken om zich tegen zulk eene aantijging te verdedigen.

De heer *Asch van Wijck* verklaart zich voor het aanbieden van een adres aan den Koning.

De heer *van Nes*, Ik zal mij onthouden van te antwoorden op de aan-

merkingen, die tegen mijn advijs gemaakt zijn, omdat ik geloof, dat zij niet zoo kwaad gemeend zijn, als zij zijn uitgedrukt. Niets zou ands gemakkelijker zijn dan ze te wederleggen.

De *Voorzitter* stelt voor, de mededeeling voor kennisgeving aan te nemen en dienonverminderd een adres aan den Koning aan te bieden.

De heer *van Nes*. Ik zou verlangen, dat bij dit adres te kennen werd gegeven, dat wij wijzigingen in de grondwet noodzakelijk oordeelen.

De heer *Corver-Hooft*. Men behoorde wel vooraf te weten, wat het doel van het adres zou zijn; het kon anders wel een adres tegen de Mogendheden worden.

De Voorzitter. Het adres moet zijn een antwoord aangaande de mededeeling over onze Staatsaangelegenheden. Ik herhaal dus mijn voorstel, om de mededeeling voor notificatie aan te nemen en dienonverminderd een adres aan Koning aan te bieden.

De heer *van Sytzama* vraagt, hoe aannemen voor notificatie en aanbieden van een adres te zamen kan gaan?

De heer *Warin* ondersteunt de aanmerking van den heer *van Sytzama*. Wij kunnen over de onderhandelingen en de conferentie van Londen, elk ons bijzonder gevoelen hebben, maar als Staatsligchaam voegt het ons niet, om ons daarover te uiten. Die aangelegenheid is door de grondwet (art. 56) aan den Koning opgedragen, en wij moeten daar buiten blijven. Maar in zoo verre de mededeeling betrekking heeft tot onze binnenlandsche aangelegenheden, zou ik van gevoelen zijn, dat men zeer wel een adres aan Z. M. zou kunnen aanbieden.

De heer *Donker-Curtius* is van oordeel, dat men eenvoudig behoort te vragen: zal men een adres aan Z. M. aanbieden, ja dan neen?

De heer *Warin*. Het zou onstaatkundig zijn, in het adres hatelijkheden tegen de Mogendheden in te lasschen. Men behoort de gevoelens te respecteren, en ik keur ten hoogste af, dat een fransch dagblad, hetwelk geacht wordt alhier onder de bescherming der regering te worden geschreven, zich niet ontziet de Mogendheden bijna dagelijks te hoonen, en dat een *vreemdeling* zich aanmatigt zulks te doen, uit *onzen* naam. Het adres moet zich alleen bepalen tot onze huisselijke zaken.

Na eenige woordenwisseling gaat men over tot de stemming over het *voorstel van den Voorzitter*. Hetzelve wordt *aangenomen* met 32 stemmen tegen 13, zijnde die van de heeren *Cuypers*, *Luyben*, *van Nagell*, *Frets*, *van Lycklama*, *van Sytzama*, *van Randwyck*, *Cats*, *Warin*, *Yssel de Schepper*, *Rengers*, *van Meeuwen* en *Sandberg*. Vier leden die de presentielijst hadden geteekend, waren bij de stemming afwezig, namelijk de heeren *van Sassen van Ysselt*, *Ingenhousz*, *Verheyen* en *G. G. Clifford*.

De Voorzitter benoemt eene commissie om een concept-adres te vervaardigen. Dezelve bestaat uit de heeren *Dyckmeester*, *Donker Curtius*, *de Jonge*, *Byleveld* en *Sytzama*.

De heer *Sytzama* zegt, dat hij *tegen* het aanbieden van het adres heeft gestemd, en dus niet wel lid van de commissie kan zijn.

De Voorzitter antwoordt, dat het goed is, dat verschillende gevoelens worden vertegenwoordigd, en handhaaft de benoeming door hem gedaan, waarmede de heer *van Sytzama* dan ook genoegen neemt.

Het is vier ure. De zitting wordt opgeheven, en bepaald op morgen ten twee ure.

Zitting van Woensdag, den 26 Januarij.

Bij de tweede kamer der Staten-Generaal zijn op heden de afdeelingen vóor de maand Januarij op de gewone wijs vernieuwd geworden, en dienvolgens tot presidenten en vice-presidenten van gemelde afdeelingen door den president geproclameerd: eerste *Donker Curtius* en *Frets*; tweede *van Asch van Wyck* en *Gockinga*; derde *Byleveld* en *van Lynden*; vierde *van Randwyck* en *de Jonge*; vijfde *Sypkens* en *Sandberg*; zesde *Corver Hooft* en *Boddaert*, en zevende *van Boelens* en *van de Kasteele*; waarna de vergadering zonder bepaald adjournement is gescheiden.

D U I T S C H L A N D.

BERLYN, *den 23 Januarij*. Onze Staats-Courant bevat een vrij uitvoerig betoog, waarin de ongerijmdheid der vorderingen van sommigen, wegens de zoogenaamde *natuurlijke grenzen*, wordt aangetoond.

— De Warschauwsche berigten van den 18 melden, dat de Russische troepen bevel bekomen hebben zich marschvaardig te houden om, bij nog te verwachten verdere orders, den 25 Polen binnen te rukken.

— Bij eene wapenschouwing der nationale garde te Warschau bevonden zich 5000 man, van welke 3000 volkomen waren uitgerust. In plaats van graaf *Ostrowski*, is graaf *Peter Lubienskie*, tot chef dier garde benoemd.

— Volgens berigten uit Frankfort zijn er te Hildesheim onlusten uitgebroken.

— Een onzer geachtste bladen meldt uit Mentz, den 14 Januarij, dat aan den Nederlandschen gevolmagtigde, wegens de Rijnvaart, tot den 31 is overgelaten, om het eindreglement te onderteekenen.

Den 17 stonden te Weenen: de metall. 91⅞; 4 per cent 80⅝; bankaktien. 193⅞.

F R A N K R IJ K.

PARYS, *den 22 Januarij*. De monarchale bladen zijn gisteren, den verjaardag van den dood van Koning *Lodewyk XVI*, met zwarte randen in het licht verschenen.

— Aan de afgevaardigden zijn twee nieuwe ontwerpen van wet aangeboden: 1°. wegens de schouwburgen, en 2°. wegens het openbaar onderwijs.

— Er hebben eenige ligte ongeregeldheden, door 150 à 200 kleermakersknechts veroorzaakt, plaats gehad. Een aantal derzelve is in hechtenis genomen.

— Eergisteren heeft de graaf *de Celles* bij den Koning en bij den hertog *van Orleans* een lang gehoor gehad. Heden leest men in den *Moniteur*: « De minister van buitenlandsche zaken heeft (gisteren) aan den Koning, den graaf *de Celles*, zaakgelastigde van het provisioneel gouvernement van België, voorgesteld."

— Een ministerieel blad beklaagt zich over de onstuimige, verwarde en belagchelijke zittingen van het Brusselsch congres; het uit de meening, dat men België niet langer laten kan, zoo als het thans is, zonder eene eeuwigdurende oorzaak van oorlog te laten bestaan; het is van gevoelen, dat België niet met Frankrijk kan vereenigd worden, zonder toestemming met Engeland, indien men niet weder gevaar voor oorlog wil loopen; *dat dus de ontknooping van het vraagpunt nederkomt op de vereeniging van België met Frankrijk, onder toestemming van Engeland*. Men moet omtrent deze zaak, zegt dat blad, inschikkelijk, sterk, krachtig, maar in allen gevalle beslissend zijn. In den loop zijner redenering, verklaart hetzelve, dat België vrijelijk den Prins *van Leuchtenberg* kan verkiezen, maar dan ook de hoop op een handelstractaat met Frankrijk moet opgeven.

— De heer *J. Lafitte* heeft thans stellig zijn bankiershuis ontbonden.

De 5 per cent 93 fr. 60 cent.; de 3 per cent 61 fr. 55 cent.

G R O O T - B R I T T A N N I E.

LONDEN, *21 Januarij*. Z. K. H. de Prins *van Oranje*, heeft gisteren een lang gesprek met den burggraaf *Palmerston*, aan het bureau van buitenlandsche zaken, gehad. Onmiddellijk na het vertrek van Hoogstdenzelven, hebben de gevolmagtigden van de vijf Mogendheden zich in conferentie vereenigd, om over de Belgische aangelegenheden te handelen. Aan deze conferentie hebben deel genomen de Prins *de Talleyrand*, gezant van Frankrijk, de Russische en Oostenrijksche ambassadeurs, de Pruissische minister, de graaf *Mastuschewitz*, de baron *von Wessenberg* en de burggraaf *Palmerston*. Deze bijeenkomst heeft omtrent drie uren geduurd. Gisteren hebben de commissarissen van België, de heeren *Sylvain van de Weyer* en *Vilain*, met den burggraaf *Palmerston*, aan het bureau van buitenlandsche zaken een onderhoud gehad.

— Onze dagbladen deelen thans insgelijks, de proclamatie van den Prins *van Oranje*, doch uit de *Fransche papieren ontleend*, mede.

— De viceadmiraal sir *Henry Hotham* is benoemd, om sir *Pulkney Malcolm* als opperbevelhebber onzer zeemagt in de Middellandsche Zee, te vervangen, wanneer de dienstijd van deze zal verstreken zijn.

— Den 17 is te Deal binnengeloopen, de Koninklijke Nederlandsche brik van oorlog *de Echo*, van een kruistogt in het Kanaal.

— De heer *O'Conell*, in weerwil van de proclamatien des Onderkonings van Ierland, onwettige bijeenkomsten hebbende gehouden, is deswege met drie zijner vrienden, de heeren *Lawless*, *Reynolds* en *Barrett*, in hechtenis genomen, doch onder behoorlijken borgtogt ontslagen. Aanstaande Maandag moeten zij voor het geregtshof van 's Konings bank verschijnen. Deze regterlijke vervolging heeft te Dublin veel indruk gemaakt.

— De zaakgelastigde van het thans in Warschau bestaande bestuur, de markies *Alex. Wielopolski*, zoo het schijnt, een zeer bekwaam diplomaat, is alhier aangekomen om de goede diensten van het Engelsch gouvernement in te roepen. De *Courier* noemt de eischen der Polen zeer billijk. Zij vragen geene volkomene onafhankelijkheid, maar alleen de hun door Keizer *Alexander* toegezegde constitutie. Dat blad dringt er op aan, dat Kiezer *Nikolaas* deze vordering inwillige.

Heden waren de 3 percent. gered. 82; gec. 8¾; bankaktien 203½.

N E D E R L A N D E N.

'S GRAVENHAGE, *den 27 Januarij*. Bij besluit van den 12 dezer, is de kapitein ter zee *J. M. Polders*, door Z. M. benoemd tot lid van het hoog militair geregtshof, en aan hem tevens verleend de militaire rang van schout bij nacht.

— Eergisteren is aan de eerste kamer der Staten-Generaal, insgelijks bij monde van Zijne Exc. den minister van buitenlandsche zaken, het antwoord des Konings op het protocol van 9 Januarij medegedeeld.

— Gisteren morgen zijn weder omtrent 70 man grenadiers en jagers van hier naar het leger vertrokken.

— Het schijnt thans zeker te zijn, dat Maastricht tot hiertoe door de Belgen nog niet gedeblokkeerd is; alleen schijnt een klein gedeelte hunner troepen eene achterwaartsche beweging te hebben gemaakt, doch de overige bevinden zich, niettegenstaande het protocol der Mogendheden van den 9 Januarij, niettegenstaande het bevel van het provisioneel gouvernement tot het opbreken van het beleg, en niettegenstaande de vaart op de Schelde door Z. M. voorloopig is toegelaten, nog voortdurend op hunne oude standplaatsen. Het zal thans te bezien staan, wat de Mogendheden zullen doen, en of zij gevolg zullen geven aan de bedreiging, in het genoemde protocol vervat, om, wanneer de blokkade van Maastricht niet dadelijk opgeheven werd, zoodanige maatregelen te zullen nemen, als zij noodig zouden oordeelen. Men spreekt van een nader protocol, waarbij de Mogendheden in zeer ernstige taal nogmaals het opbreken van het beleg zouden gelast hebben.

— Bij besluit van het provisionele gouvernement van den 14 dezer, is in België eene soort van *ridderorde* ingesteld, zijnde eene *Etoile d'honneur*, of *Eerestar*. Dezelve zal bestaan uit eene vijfpuntige star, met het woord: *Vrijheid* en het jaartal 1830 op de eene zijde, en het woord: *Vaderland* op de andere. Dezelve is uitsluitend bestemd voor degenen, welke zich in de *roemrijke* omwenteling hebben onderscheiden. Deze instelling wordt door den *Messager de Gand* hooglijk afgekeurd. « Arme Belgische vrijheid!" zegt dat blad dienaangaande, « zie daar dan binnen vijf maanden zijt gij reeds in verval en versleten als eene oude Monarchy; gij hebt reeds orders en kruisen noodig om u in stand te houden." Deze orde is in drie klassen verdeeld, waarvan de eerste alleen zal verleend worden aan diegenen, die zich van vóór den 1 September tot hiertoe aan de omwenteling *onafgebroken* verdienstelijk hebben gemaakt. De *Messager* vraagt, bij de vermelding dezer bijzonderheid, of *van de Weyer* dan wel met zulk eene orde kan begiftigd worden, die, toen men te Brussel vocht, het Vaderland te Valenciennes hielp redden?

— De taal der Gentsche en Antwerpsche bladen wordt dagelijks stouter. Het *Journal de Commerce* van laatstgenoemde stad vooral, geeft in hevige taal zijn ongenoegen met den tegenwoordigen gang der zaken in België te kennen. De gezindheid van het congres, om den hertog *van Leuchtenberg* tot hoofd van den Staat te kiezen, wordt vooral door dat blad ten hoogste afgekeurd, en hetzelve zegt met ronde woorden, dat niemand dan de Prins *van Oranje* België uit den ongelukkigen toestand, waarin het zich bevindt, kan redden. Het gevoelen der groote meerderheid, zegt dat blad, is niet twijfelachtig; dezelve is op den Prins *van Oranje* gevestigd. Ondertusschen is het zeer waarschijnlijk, dat de hertog *van Leuchtenberg* door het congres zal verkozen worden, zonder acht te slaan op de vertoo-

gen, daar tegen van de zijde van Frankrijk gedaan, niet alleen door den Belgischen zaakgelastigde *Rogier*, maar ook en wel uitdrukkelijk door den Franschen afgevaardigde *Bresson*. De reis van den heer *de Celles* naar Parys schijnt met deze aangelegenheid in verband te staan, doch dezer dagen is een Fransch hoofdofficier te Brussel aangekomen, welke eene conferentie met het diplomatieke comité gehad heeft, en terstond daarop weder naar Parys is teruggekeerd. Men wil, dat deze nogmaals het berigt zou hebben overgebragt, dat Frankrijk nimmer de verkiezing van den hertog *van Leuchtenberg* zou goedkeuren. Sedert spreekt men van het uitstellen der verkiezing van eenen Koning en het benoemen van een regentschap, dat uit drie leden zou zijn zamengesteld.

— In de zitting van den 22 heeft het Nationale congres de beraadslagingen over de constitutie voortgezet. Dezelve liepen over het hoofdstuk der regterlijke magt. Daarbij is, onder anderen, bepaald, dat de regtspleging door middel van de jury in alle criminele zaken zal hersteld worden.

Bij den ondergeteekenden is voor de behoeftige van het dorp ter Heyde, ontvangen :

Van den heer *Stuart*, uit de opbrengst van eene uitgegevene Leerrede in 1830. . . . . *f* 60
6 Januarij 1831, van den heer B. . . . . - 2
10 Januarij 1831, van Mevrouw V. K. . . . . - 6

Door welke gelden in de menigvuldige aanvrage om hoog benoodigde kleedingstukken gedeeltelijk is voorzien.

I. J. DERMOUT.

KONINKLIJKE NEDERDUITSCHE SCHOUWBURG.

Op Vrijdag, den 28 Januarij 1831.

DE KONINGIN VAN ZESTIEN JAREN, geschiedkundig tooneelspel met zang in twee bedrijven, naar het Fransch van *Bayard*, versierd met nieuwe hiertoe bijzonder vervaardigde costumes. Na hetzelve DE WITTEBROODSDAGEN, blijspel met zang in twee bedrijven, naar het Fransch van *Scribe*, *Mélesville* en *Carmouche*, door *J. H. Grave*.

THEATRE ROYAL.

Samedi, 29 Janvier 1831.

SPECTACLE DEMANDÉ.

LES DEUX NUITS, opéra comique nouveau en trois actes, paroles de MM. *Bouilly* et *Scribe*, orné d'un décors nouveau au second et troisième acte, peint par M. *B. J. van Hove*. Le spectacle sera terminé par LA FAMILLE DE L'APOTHICAIRE, ou LA PETITE PRUDE, vaudeville en un acte, par MM. *Duvert*, *Desverges* et *Varner*.

*** PROGRAMMA van het CONCERT, dat, *ten behoeve der Armen*, zal worden gegeven door de Leden der Koninklijke Kapel, op *Woensdag*, *den 2 Februarij* eerstkomende, des avonds ten zeven ure precies, in de Zaal van het Locaal *Diligentia*.

EERSTE GEDEELTE.

1°. 4de Symphonie van *Beethoven*.
2°. Concert voor de Clarinet, van *C. M. von Weber*.
3°. Duet voor Sopraan en Alt uit *Tancred*.
4°. Solo voor den Waldhoorn.
5°. Quintett uit *le Sacrifice interrumpu*, van *Winter*.
6°. Finale van de syphonie.

TWEEDE GEDEELTE.

1°. Ouverture van *Vampyr*, van *Lindpaintner*.
2°. Air voor de Bas, van *Mozart*.
3°. Solo voor de Viool.
4°. Koren voor Mannenstemmen.
5°. Ouverture van *Oberon*, van *C. M. von Weber*.

De toegangbiljetten zijn, tegen *f* 2 het stuk, te bekomen bij de weduwe *Beck*, in het gezegde Locaal.

Al wie eenig berigt weet te geven omtrent de testamentaire beschikking van zekeren JEAN CHRISTOPH HAMMER, ook genaamd ARSINO, waarschijnlijk in 1805 gepasseerd, wordt verzocht, daarvan, zoo spoedig mogelijk, ter Secretarij dezer stad, opgave te doen.

*** Aan de Schutters van het Veldbataljon der Haagsche Schutterij, en aan andere daarbij belanghebbenden ingezetenen, wordt kenbaar gemaakt, dat zij de brieven of pakken, bestemd voor den heer Luitenant-Kolonel L. BOREEL, commanderende het voormelde Veldbataljon, *franco* zullen moeten adresseren, dewijl dezelve zonder *gefrankeerd* te zijn, niet zouden worden aangenomen.

De Luitenant-Kolonel voornoemd,
L. BOREEL.

*** Het BESTUUR der ZUIDHOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ tot REDDING van SCHIPBREUKELINGEN, gevestigd alhier, gereed met de rekening en het verslag over den jare 1830, zal, met den eersten Februarij aanstaande, hetzelve aan de Donateuren rondzenden, tevens met eene quitantie. Bij al de opofferingen voor Koning en Vaderland, tot welke alle weldenkenden zich in deze oogenblikken gedrongen gevoelen, durft het Bestuur zich vleijen, dat zij niet vergeten zullen worden, die hulpeloos met den dood worstelen, en dat men daartoe gaarne het penningske zal willen blijven afzonderen, door hetwelk eene inrigting in stand kan blijven, van welke reeds onderscheidene malen het nuttige en weldadige gebleken is. Het Bestuur beveelt dezelve bij vernieuwing aan de milddadigheid van alle vrienden der menschheid.

Rotterdam, den 25 Januarij 1831.

Namens het Bestuur,
F. SMEER, *Voorzitter*.
J. N. VAN HOUTEN, *Secretaris*.

*** Heden verloste van een' *ZOON*, zijnde haar *dertiende*, thans *achtste* in leven zijnde kind, P. M. P. C. HESPE-ONDAATJE, geliefde echtgenoot van

'S GRAVENHAGE, den 24 Januarij 1831. J. ACHENBACH.

Vrienden en bekenden gelieven deze algemeene tevens als eene bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden ontsliep zeer zacht, tot onze diepe droefheid, ons eenigst geliefd Dochtertje, JOHANNA ADRIANA SABINA, bijna 6 maanden oud.

'S GRAVENHAGE, den 24 Januarij 1831.

Mr. F. D. CAU,
J. H. A. CAU,
geb. VAN DEN SANTHEUVEL.

*** De ondergeteekende, gevoelig voor de talrijke bewijzen van deelneming, in het smartvol verlies van zijne dierbare echtgenoot, heeft, bij deze, de eer, daar voor zijnen hartelijken dank te betuigen.

'S GRAVENHAGE, den 28 Januarij 1831.

Cs. SCHERMER.

BEURSPRIJS VAN EFFECTEN.

Te AMSTERDAM, Woensdag, den 26 Januarij 1831.

Nederlanden,	Werkelijke Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	*f*	$41\frac{3}{4}$ a $42\frac{1}{8}$
	Uitgestelde dito			-	$\frac{7}{8}$ a $\frac{15}{16}$
	Oorlogslasten			-	$76\frac{3}{4}$ a $77\frac{1}{4}$
	Kansbiljetten			-	16 a $16\frac{1}{4}$
	Stellen van uitgeloten dito			-	— a —
	Amortisatiesyndicaat	$4\frac{1}{2}$	pCt.	-	$68\frac{1}{2}$ a $69\frac{1}{2}$
	Dito dito	$3\frac{1}{2}$	»	-	$54\frac{3}{4}$ a $55\frac{1}{2}$
	Domein Losrenten	$2\frac{1}{2}$	»	-	— a —
	Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$	»	-	— a —
	Nederlandsche Bank	4	»	-	— a —
Frankrijk,	Op de Rescoutre	5	»	-	— a —
	Dito	3	»	-	$61\frac{1}{2}$ a 62
	Certificaten dito in Parys	3	»	-	— a —
Rusland,	Obligatien bij *Hope* en *Comp.*	5	»	-	$88\frac{3}{4}$ a $89\frac{1}{4}$
	Dito (*Nieuwe*)	5	»	-	$89\frac{1}{4}$ a $89\frac{3}{4}$
	Inschrijving op het Grootboek	6	»	-	$56\frac{1}{2}$ a 57
	Dito Certificaten	6	»	-	$56\frac{3}{4}$ a $57\frac{1}{4}$
	Dito te Londen	5	»	-	$82\frac{3}{4}$ a $80\frac{1}{4}$
	Dito te Hamburg	5	»	-	— a —
Pruissen,	Te Londen genegotieerd	5	»	-	— a —
Spanje,	Bij *Hope* en *Comp.* 1805, 1807	$5\frac{1}{2}$	»	-	$44\frac{1}{2}$ a 45
	Te Parys en te Londen 1822	5	»	-	$13\frac{1}{4}$ a $13\frac{3}{4}$

*** De Ondergeteekende heeft de eer, zijne geëerde begunstigers bekend te maken, dat hij eene partij BLAAUWE SCHOTSCHE, ook wel PAPEGAAI- of KAARSJES-KOLEN genaamd, en welke hier niet algemeen bekend zijn, ontvangen heeft, en door hem voor denzelfden prijs als de gewone Engelsche verkocht worden.

A. STERKMAN,
Hofspui, wijk Q, n°. 131, te 's Gravenhage.

*** Men vraagt een' HUISKNECHT, van wiens braafheid en bekwaamheid men voldoende getuigenis kan bekomen. Adres aan het bureau van dit Dagblad.

*** TE HUUR met 1°. Mei 1831, een HUIS, staande in de Nieuwe Molstraat, wijk N, n°. 132, met een' uitgang op de Paviljoensgracht, in 's Gravenhave, voor eene som van *drie honderd gulden* 's jaars, bevattende twee Benedenkamers, een Kabinetje en drie Bovenkamers, benevens Keuken en Kelder, en een ruime Droogzolder. Te bevragen bij *J. van Voorden*, Mr. Timmerman, in de Nobelstraat, wijk E, n°. 65, aldaar.

*** TE HUUR, met Mei 1831, een kapitaal HUIS en ERVE, bestaande in acht zoo beneden- als bovenkamers, alle behangen en meest van stookplaatsen voorzien, alsmede domestiekenkamer, kelder, keuken en zolder; voorts eene behangen Tuinkamer, Mangelhuis, Stalling en Koetshuis, Tuinmanswoning en verdere commoditeiten, met een' aangenamen en wel aangelegden Tuin, Boomgaard en Houtboschje; alles staande en gelegen in het Dorp van Wassenaar; kunnende Dingsdag en Woensdag van iedere week, van 's morgens elf tot des namiddags drie uren, bezigtigd worden. Informatie te bekomen ten huize van den Burgemeester van Wassenaar.

*** TE HUUR, met 1°. Mei aanstaande, een extra proper HUIS, staande op het aangenaamste van het Buitenhof, alhier. Te bevragen bij den Mr. Timmerman *van Aalst*, op de Bierkade, te 's Gravenhage.

*** Men biedt, tegen Mei aanstaande, TE HUUR, in een luchtig en vrolijk Huis met een' Tuin DRIE ONGESTOFFEERDE BOVENKAMERS, alle met stookplaatsen voorzien en behoorlijk behangen, tegen een' matigen prijs. Adres bij *W. Carbentus*, Boekbinder van Z. M. den Koning, in de Spuistraat, in 's Gravenhage.

*** UIT DE HAND TE KOOP of TE HUUR, om met 1°. Maart aanstaande te aanvaarden, de HOFSTEDE, genaamd *RYKSDORP*, groot in beplanting ruim 63 bunders, met deszelfs Heerenhuizing, waarin vier beneden- en negen bovenvertrekken, alle behangen, en waarvan vier met stookplaatsen voorzien, keuken, kelder, zolder en verdere offices, ruim Koetshuis en Paardenstal, Tuinmans- en Arbeiderswoningen en Stalling, voor 27 stuks Horenvee, alles binnen weinige jaren gebouwd of vernieuwd, alleraangenaamst gelegen omtrent 10 minuten gaans van het dorp *Wassenaar*, *naar de Duinzijde*, en versierd met groote Vijvers, Beeken, Wandellanen, rijke Jagt en Visscherij, Moestuinen en Boomgaarden. Des begeerende is van voorn. Hofstede afzonderlijk TE KOOP of TE HUUR, ruim 23 bunders beplante Grond, met al de voorn. Gebouwen, uitgezonderd eene Arbeiderswoning met de daaraan verbonden Stalling, buiten voorn. terrein gelegen, en de Wandeling, Jagt en Visscherij over het geheel. De helft der koopsom kan onder verband, tegen matige renten, op het voorschreven Goed gevestigd blijven. Informatien zijn te bekomen bij Mr. *J. G. la Lau*, Boekdrukker te Leyden. Brieven *franco*.

In 's Gravenhage, bij P. F. VAN STADEN, Drukker en Uitgever van het Dagblad, Torenstraat, wijk D, n°. 419.